

Erfgoedverordening gemeente Hillegom 2024

aan: de raad van de gemeente Hillegom

zaaknummer: Z-23-298051
datum collegevergadering: 30 mei 2023
portefeuillehouder: K. Hoekstra
behandelend ambtenaar: Julia Scheffer
emailadres: j.scheffer@hltsamen.nl

Toelichting

Een erfgoedverordening gaat over het aanwijzen van cultureel erfgoed dat van bijzonder belang is voor de gemeente vanwege cultuurhistorische of wetenschappelijke betekenis.

De 'Erfgoedverordening gemeente Hillegom 2010' is geactualiseerd. Het resultaat hiervan is een ontwerp 'Erfgoedverordening gemeente Hillegom 2024'. Het nieuwe ontwerp is in lijn met de Omgevingswet die per 1 januari 2024 in werking treedt. Met deze actualisatie willen we bereiken dat cultureel erfgoed door regelgeving wordt beschermd en behouden.

Besloten is het ontwerp van de 'Erfgoedverordening gemeente Hillegom 2024' voor zes weken ter inzage te leggen. Bijgaand bieden wij u de verordening ter inzage aan.

De verordening inclusief de nota van zienswijzen wordt in oktober aan u ter vaststelling voorgelegd.

Bijlagen:

1. Ontwerp Erfgoedverordening gemeente Hillegom 2024
2. Ledenbrief VNG erfgoedwet gevolgen voor gemeenten
3. VNG Wijziging model erfgoedverordening 2016 i.v.m. Omgevingswet

Concept Erfgoedverordening Hillegom 2024

Besluit van de raad van de gemeente Hillegom tot vaststelling van de Erfgoedverordening gemeente Hillegom 2024

De raad van de gemeente Hillegom;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 30 mei 2023;
gelet op artikel 3.16 van de Erfgoedwet;
besluit vast te stellen de volgende verordening:

Erfgoedverordening gemeente Hillegom 2024

§ 1. Algemeen

Artikel 1. Definities

In deze verordening en de daarop berustende voorschriften wordt, tenzij anders is bepaald, verstaan onder:

- gemeentelijk beschermd cultuurogoed: cultuurogoed als bedoeld in artikel 1.1 van de Erfgoedwet dat als zodanig is aangewezen op grond van artikel 3, eerste lid;
- gemeentelijk beschermd dorpsgezicht: dorpsgezicht als bedoeld in de bijlage bij artikel 1.1 van de Omgevingswet dat als zodanig is aangewezen op grond van artikel 18;
- gemeentelijk beschermde verzameling: verzameling als bedoeld in artikel 1.1 van de Erfgoedwet die als zodanig is aangewezen op grond van artikel 3, tweede lid;
- gemeentelijk monument: monument of archeologisch monument als bedoeld in artikel 1.1 van de Erfgoedwet dat is ingeschreven in het gemeentelijk erfgoedregister;
- minister: minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;
- omgevingsvergunning: vergunning als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet voor een activiteit met betrekking tot een gemeentelijk monument of een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht.

Artikel 2. Gemeentelijk erfgoedregister

1. Burgemeester en wethouders houden een door eenieder te raadplegen gemeentelijk erfgoedregister bij van krachtens deze verordening aangewezen gemeentelijk cultureel erfgoed inclusief de locaties waaraan krachtens artikel 4.2, eerste lid, van de Omgevingswet in het omgevingsplan de functie cultureel erfgoed is toebedeeld.
2. Het gemeentelijk erfgoedregister bevat:
 - a. gegevens over de inschrijving en ter identificatie van het aangewezen gemeentelijk cultureel erfgoed;
 - b. gegevens over door burgemeester en wethouders van de minister ontvangen afschriften van de inschrijving van een rijksmonument in het rijksmonumentenregister als bedoeld in artikel 3.3, vijfde lid, van de Erfgoedwet en instructies als bedoeld in artikel 2.34, vierde lid, van de Omgevingswet betreffende een locatie met de functie-aanduiding rijksbeschermd dorpsgezicht;
 - c. gegevens over door burgemeester en wethouders van gedeputeerde staten ontvangen instructies als bedoeld in artikel 2.33, eerste lid, van de Omgevingswet betreffende een locatie met de functie-aanduiding provinciaal monument, provinciaal archeologisch monument of provinciaal beschermd dorpsgezicht.

§ 2. Aanwijzing gemeentelijk beschermd cultuurogoed of gemeentelijk beschermde verzameling

Artikel 3. Aanwijzing als gemeentelijk beschermd cultuurogoed of gemeentelijk beschermde verzameling

1. Burgemeester en wethouders kunnen besluiten een cultuurogoed dat van bijzondere cultuurhistorische of wetenschappelijke betekenis of uitzonderlijke schoonheid is en dat als onvervangbaar en onmisbaar behoort te worden behouden voor het gemeentelijk cultuurbezit en dat in eigendom is van de gemeente of dat aan de zorg van de gemeente is toevertrouwd aan te wijzen als gemeentelijk beschermd cultuurogoed.

2. Burgemeester en wethouders kunnen besluiten een verzameling van bijzondere cultuurhistorische of wetenschappelijke betekenis, die als geheel of door een of meer van de cultuurgoederen die een wezenlijk onderdeel van de verzameling zijn, als onvervangbaar en onmisbaar behoort te worden behouden voor het gemeentelijk cultuurbezit en die in eigendom van de gemeente is of die aan de zorg van de gemeente is toevertrouwd aan te wijzen als gemeentelijk beschermde verzameling.
3. Voor de aanwijzing van een cultuurgoed dat of een verzameling die aan de zorg van de gemeente is toevertrouwd is toestemming van de eigenaar vereist.
4. Over het voornemen van een aanwijzing, bedoeld in het eerste of tweede lid, alsmede over de vervreemding van een gemeentelijk beschermd cultuurgoed of een gemeentelijk beschermde verzameling of over het afstand doen van de zorg daarvoor vragen burgemeester en wethouders advies aan een commissie als bedoeld in artikel 4.18 van de Erfgoedwet.
5. Dit artikel is niet van toepassing op:
 - a. door de minister beschermde cultuurgoederen en beschermde verzamelingen als bedoeld in artikel 1.1 van de Erfgoedwet, en
 - b. cultureel erfgoed dat is aangewezen op grond van een provinciale erfgoedverordening als bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, van de Erfgoedwet.
6. Burgemeester en wethouders verwerken de aanwijzing direct in het gemeentelijk erfgoedregister.

Artikel 4. Wijziging, intrekking en vervallen van de aanwijzing als gemeentelijk beschermd cultuurgoed of gemeentelijk beschermde verzameling

1. Burgemeester en wethouders kunnen een besluit tot aanwijzing als bedoeld in artikel 3, eerste of tweede lid, wijzigen of intrekken. Artikel 3, vierde lid, is hierop van overeenkomstige toepassing, tenzij het een aanpassing van ondergeschikte betekenis betreft of het gemeentelijk beschermd cultuurgoed of de gemeentelijk beschermde verzameling waarop de aanwijzing betrekking heeft als zodanig is tenietgegaan.
2. Een aanwijzing vervalt met ingang van de dag waarop het gemeentelijk beschermd cultuurgoed of de gemeentelijk beschermde verzameling waarop de aanwijzing betrekking heeft wordt aangewezen als:
 - a. door de minister beschermd cultuurgoed of beschermde verzameling als bedoeld in artikel 1.1 van de Erfgoedwet, of
 - b. beschermd cultureel erfgoed op grond van een provinciale erfgoedverordening als bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, van de Erfgoedwet.
3. Burgemeester en wethouders verwerken de wijziging, intrekking of het vervallen van een aanwijzing direct in het gemeentelijk erfgoedregister.

§ 3. Aanwijzing gemeentelijk monument

Artikel 5. Aanwijzing als gemeentelijk monument

1. Burgemeester en wethouders kunnen besluiten een monument of archeologisch monument dat van bijzonder belang is voor de gemeente vanwege zijn schoonheid, betekenis voor de wetenschap of cultuurhistorische waarde aan te wijzen als gemeentelijk monument.
2. Dit artikel is niet van toepassing op:
 - a. rijksmonumenten, en
 - b. monumenten en archeologische monumenten die zijn aangewezen op grond van een provinciale erfgoedverordening als bedoeld in 3.17, eerste lid, van de Erfgoedwet of een omgevingsverordening als bedoeld in artikel 2.6 van de Omgevingswet.

Artikel 6. Voornemen tot aanwijzing

1. Een voornemen om toepassing te geven aan artikel 5, eerste lid, wordt door burgemeester en wethouders schriftelijk bekendgemaakt aan alle zakelijk gerechtigden op de onroerende zaak die vermeld staan in de openbare registers, bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de Kadasterwet.
2. Voordat een kerkelijk monument wordt aangewezen, voeren burgemeester en wethouders overleg over het voornemen met de eigenaar.

Artikel 7. Voorbescherming

1. De bescherming van paragraaf 4 is van overeenkomstige toepassing op het monument of archeologisch monument ten aanzien waarvan een voornemen als bedoeld in artikel 6, eerste lid, is bekendgemaakt.
2. De voorbescherming, bedoeld in het eerste lid, vervalt op het moment van inschrijving van de aanwijzing in het gemeentelijk erfgoedregister.

Artikel 8. Advies gemeentelijke adviescommissie

1. Burgemeester en wethouders vragen over het voornemen om toepassing te geven aan artikel 5, eerste lid, advies aan een gemeentelijke adviescommissie zoals bedoeld in artikel 17.9 van de Omgevingswet en de Verordening Gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit Hillegom 2022.
2. De gemeentelijke adviescommissie betreft in ieder geval de leden die deskundig zijn op het gebied van de monumentenzorg bij het advies.

Artikel 9. Beslistermijn en inhoud aanwijzingsbesluit

1. Op een aanvraag om aanwijzing dient te worden besloten binnen 26 weken na ontvangst van de aanvraag.
2. De aanwijzing bevat in ieder geval de plaatselijke aanduiding van het gemeentelijke monument, de datum van aanwijzing, de kadastrale aanduiding en een beschrijving van het gemeentelijke monument.

Artikel 10. Bekendmaking aanwijzingsbesluit aan rechthebbenden en inschrijving

1. De aanwijzing wordt schriftelijk bekendgemaakt aan alle zakelijk gerechtigden op de onroerende zaak die vermeld staan in de openbare registers, bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de Kadasterwet.
2. Burgemeester en wethouders verwerken de aanwijzing direct in het gemeentelijk erfgoedregister.

Artikel 11. Aanwijzing als voorlopig gemeentelijk monument

1. In een spoedeisend geval kunnen burgemeester en wethouders een monument of archeologisch monument aanwijzen als voorlopig gemeentelijk monument. In afwijking van artikel 8 wordt in dat geval aan de gemeentelijke adviescommissie advies gevraagd over de vastgestelde aanwijzing als voorlopig gemeentelijk monument.

2. Een aanwijzing als voorlopig gemeentelijk monument vervalt na 26 weken of zoveel eerder als burgemeester en wethouders een besluit hebben genomen over de aanwijzing, bedoeld in artikel 5, eerste lid.
3. Paragraaf 4 is van overeenkomstige toepassing vanaf het moment dat zakelijk gerechtigden schriftelijk in kennis worden gesteld van het besluit van burgemeester en wethouders tot aanwijzing van het monument of archeologisch monument als voorlopig gemeentelijk monument. Artikel 10 is van overeenkomstige toepassing op deze aanwijzing.

Artikel 12. Wijziging gemeentelijk erfgoedregister, vervallen aanwijzing monument

1. Burgemeester en wethouders kunnen ten aanzien van gemeentelijke monumenten en voorlopige gemeentelijke monumenten wijzigingen aanbrengen in het gemeentelijk erfgoedregister.
2. Als de wijziging ziet op het schrappen uit het register is paragraaf 3 van overeenkomstige toepassing, tenzij het monument of het archeologisch monument waarop de aanwijzing betrekking heeft als zodanig is tenietgegaan.
3. Een aanwijzing vervalt met ingang van de dag waarop het monument of het archeologisch monument waarop de aanwijzing betrekking heeft is ingeschreven in het rijksmonumentenregister of een provinciaal erfgoedregister als bedoeld in artikel 3.17, derde lid, van de Erfgoedwet of een omgevingsverordening als bedoeld in artikel 2.6 van de Omgevingswet. Het vervallen van de aanwijzing wordt onverwijld bijgehouden in het gemeentelijk erfgoedregister.

§ 4. Bescherming gemeentelijk monument

Artikel 13. Instandhoudingsplicht gemeentelijk monument

1. Het is verboden een gemeentelijk monument te beschadigen of te vernielen, of daaraan onderhoud te onthouden dat voor de instandhouding daarvan noodzakelijk is.

Artikel 14. Omgevingsvergunning gemeentelijk monument

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning van burgemeester en wethouders een gemeentelijk monument:
 - a. te slopen, te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen, of
 - b. te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op:
 - a. de uitvoering van normaal onderhoud, voor zover detaillering, profilering, vormgeving, materiaalsoort en kleur van het monument niet wijzigen, en voor zover de aanleg van een tuin, park of andere aanleg, niet wijzigt;
 - b. alleen inpartijde veranderingen van een onderdeel van het monument dat uit het oogpunt van monumentenzorg geen waarde heeft;
 - c. het binnen een monument dat als begraafplaats in gebruik is met inachtneming van de monumentale waarden:
 - 1°. plaatsen van grafmonumenten, met inbegrip van het tijdelijk verwijderen daarvan en het bijwerken van het opschrift;
 - 2°. doen van begravingen of asbijzettingen, of
 - 3°. ruimen van graven waarvan het grafmonument niet is beschermd als gemeentelijk monument.
3. Burgemeester en wethouders kunnen in het belang van de monumentenzorg nadere regels stellen met betrekking tot de uitvoering van werkzaamheden aan een gemeentelijk monument. Deze regels kunnen mede inhouden een vrijstelling van het verbod, bedoeld in het eerste lid, of een plicht tot het melden van handelingen bedoeld in het tweede lid.

Artikel 15. Weigeringsgronden

1. De omgevingsvergunning kan slechts worden verleend als het belang van de monumentenzorg zich daartegen niet verzet.
2. Een omgevingsvergunning voor een kerkelijk monument als bedoeld in artikel 1.1 van de Erfgoedwet wordt niet verleend zonder overeenstemming met de eigenaar.

§ 6. Aanwijzing gemeentelijk beschermd dorpsgezicht

[Artikel 16. Aanwijzing als gemeentelijk beschermd dorpsgezicht](#)

1. De gemeenteraad kan, op voorstel van burgemeester en wethouders, dorpsgezichten aanwijzen als gemeentelijk beschermd dorpsgezicht.
2. Burgemeester en wethouders zenden het voorstel voor advies aan de adviescommissie, bedoeld in artikel 8, eerste lid. Artikel 8, tweede en derde lid, is van overeenkomstige toepassing.
3. De gemeenteraad beslist binnen 26 weken na verzending van het voorstel, bedoeld in het tweede lid.
4. Een aangewezen gemeentelijk dorpsgezicht wordt onverwijld opgenomen in het gemeentelijk erfgoedregister.
5. De gemeenteraad stelt ter bescherming van een op grond van het eerste lid aangewezen gemeentelijk beschermd dorpsgezicht een omgevingsplan als bedoeld in artikel 2.4 van de Omgevingswet vast. Bij het besluit tot aanwijzing van een beschermd dorpsgezicht kan hiertoe een termijn worden gesteld.
6. Bij het besluit tot aanwijzing van een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht wordt bepaald of en in hoeverre het tijdelijk omgevingsplan als beschermend in de zin van het vorige lid kan worden aangemerkt.
7. Dit artikel is niet van toepassing op een beschermd dorpsgezicht dat via instructies de functie-aanduiding rijksbeschermd of provinciaal beschermd dorpsgezicht heeft, of dat is aangewezen op grond van artikel 35, eerste lid, van de Monumentenwet 1988 of een provinciale verordening als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

[Artikel 17. Wijziging, intrekking en vervallen van de aanwijzing als gemeentelijk beschermd dorpsgezicht](#)

1. De gemeenteraad kan, op voorstel van burgemeester en wethouders, een besluit tot aanwijzing als bedoeld in artikel 18, eerste lid, wijzigen of intrekken. Artikel 18, tweede en derde lid, is hierop van overeenkomstige toepassing, tenzij het een aanpassing van ondergeschikte betekenis betreft of het dorpsgezicht waarop aanwijzing betrekking heeft als zodanig is tenietgegaan.
2. Een aanwijzing vervalt met ingang van de dag waarop het dorpsgezicht waarop de aanwijzing betrekking heeft wordt aangewezen als beschermd dorpsgezicht op grond van een instructie als bedoeld in artikel 2.33, eerste lid, of artikel 2.34, vierde lid, van de Omgevingswet.
3. Burgemeester en wethouders verwerken de wijziging, intrekking of het vervallen van een aanwijzing direct in het gemeentelijk erfgoedregister.

[Artikel 18. Verbodsbepaling en aanvraag omgevingsvergunning](#)

1. Het is in een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht verboden om zonder omgevingsvergunning een bouwwerk te slopen.
2. De omgevingsvergunning kan in ieder geval worden geweigerd als naar het oordeel van burgemeester en wethouders niet aannemelijk is dat op de plaats van het te slopen bouwwerk een ander bouwwerk kan of zal worden gebouwd.
3. Artikel 16 is van overeenkomstige toepassing.
4. Het eerste lid is niet van toepassing op het slopen ingevolge een verplichting als bedoeld in de artikelen 13, 13a of 13b van de Woningwet of ingevolge een verplichting zoals gesteld in een maatwerkvoorschrift op grond van artikel 3.5 van het Besluit bouwwerken leefomgeving.

§ 7. Handhaving en toezicht

[Artikel 19. Strafbepaling](#)

Degene die handelt in strijd met artikel 13 of met het bepaalde krachtens artikel 14, derde lid, wordt gestraft met een geldboete van de tweede categorie of hechtenis van ten hoogste drie maanden.

Artikel 20. Toezichthouders

1. Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze verordening is belast de Inspecteur Toezichthouder Handhaving.
2. Burgemeester en wethouders kunnen daarnaast andere personen met dit toezicht belasten.

§ 8. Vangnet archeologie

Artikel 21. Vangnet archeologie

1. Het is verboden de bodem te verstoren in een archeologisch monument of een gebied waar archeologische vondsten of waarden worden verwacht als in het daar vigerende omgevingsplan niet is voldaan aan artikel 5.130 van het Besluit kwaliteit leefomgeving, tenzij:
 - a. voor de activiteit een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.12, eerste of tweede lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht of artikel 5.1, eerste lid, onder a, van de Omgevingswet is verleend;
 - b. het de verstoring betreft van een archeologisch monument, waarde of verwachting die is aangegeven op de gemeentelijke archeologische beleids-, waarden- of verwachtingskaart, de provinciale archeologische monumentenkaart of de landelijke indicatieve kaart van archeologische waarden en het verrichten van de activiteiten geen strijd oplevert met door burgemeester en wethouders vastgestelde regels over de toegestane mate van verstoring;
 - c. de activiteit plaatsvindt op basis van een deugdelijke beschrijving van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening wordt gehouden en onevenredige schade voor archeologische waarden wordt voorkomen, of
 - d. met een vooronderzoek is aangetoond dat er geen archeologische waarden aanwezig zijn.
2. Burgemeester en wethouders kunnen nadere regels stellen over het verrichten van archeologisch onderzoek.

§ 9. Slotbepalingen

Artikel 22. Intrekken oude verordening

De Erfgoedverordening gemeente Hillegom 2010 wordt ingetrokken.

Artikel 23. Overgangsrecht

1. Een krachtens Erfgoedverordening gemeente Hillegom 2010 aangewezen en geregistreerd gemeentelijke monument, worden geacht aangewezen en geregistreerd te zijn overeenkomstig de bepalingen van deze verordening.
2. Aanvragen en bezwaren die zijn ingediend voorafgaand aan de inwerkingtreding van deze verordening worden afgehandeld met inachtneming van de Erfgoedverordening gemeente Hillegom 2010.

Artikel 24. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Erfgoedverordening gemeente Hillegom 2024.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering 12 oktober 2023.

Mevr. Y. Hermans

Griffier

Dhr. A. Van Erk

Voorzitter

Toelichting

Algemeen

Inleiding

Het gemeentelijk erfgoedbeleid verandert. Vooral de bundelingen van wetgeving in één Erfgoedwet en de invoering van de Omgevingswet (hierna: Ow) stimuleren zowel een meer integraal gemeentelijk erfgoedbeleid als de erkenning dat erfgoed een integraal onderdeel is van (de kwaliteit van) de fysieke leefomgeving. Door de invoering van deze twee wetten is het bereik van de gemeentelijke Erfgoedverordening in vergelijking met de verordening vóór 1 juli 2016 zowel breder – het betreft nu monumenten én cultuurgoederen – als smaller: belangrijke fysieke onderwerpen zoals de aanwijzing of bescherming van dorpsgezichten of archeologische waarden en verwachtingen worden steeds minder geregeld via een verordening en meer via het bestemmingsplan en straks, onder de Ow, het omgevingsplan. Per saldo leidt een en ander tot een vereenvoudigde Erfgoedverordening.

De Erfgoedverordening is vernieuwd vanwege de invoering van de nieuwe Erfgoedwet, per 1 juli 2016. De Erfgoedwet vervangt en integreert verschillende wettelijke regelingen op het gebied van het cultureel erfgoed. Naast de Erfgoedwet wordt besluitvorming over cultureel erfgoed in de fysieke leefomgeving op termijn geregeld via de Ow. De Erfgoedwet anticipeert op de invoering van de Ow door overgangsrecht als gevolg waarvan delen van de Monumentenwet 1988 van kracht blijven, tot de inwerkingtreding van de Ow. Daarom is deze verordening zowel gebaseerd op de Erfgoedwet als op de Monumentenwet 1988.

In de Ow wordt materieel gezien het bestaande stelsel van monumenten- en sloopvergunningen nagenoeg één-op-één overgenomen. Wel vindt op een aantal wetstechnische, procedurele en inhoudelijke punten stroomlijning plaats, die samenhangt met de samenvoeging met andere stelsels en de achterliggende vereenvoudigingsgedachte. Ook bepalingen over taken en bevoegdheden van de gemeentelijke monumentencommissies, de aanwijzing van gemeentelijke beschermde dorpsgezichten en in dat kader het opstellen van beschermende bestemmingsplannen (straks omgevingsplannen) en de bepalingen over de archeologische monumentenzorg in bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen gaan over naar de Ow.

Reikwijdte

De Erfgoedwet integreert vanaf juli 2016 de Regeling materieelbeheer museale voorwerpen 2013, de Wet verzelfstandiging museale diensten, de Monumentenwet 1988, de Wet tot behoud van cultuurbezit, de Uitvoeringswet UNESCO-verdrag 1970 inzake onrechtmatige invoer, uitvoer of eigendomsoverdracht van cultuurgoederen en de Wet tot teruggave cultuurgoederen afkomstig uit bezet gebied. Met de inwerkingtreding van de Ow vervalt daaruit het onderdeel Monumentenwet 1988, dat overgaat naar de Ow.

In aansluiting op de Erfgoedwet is in 2016 gekozen voor een brede Erfgoedverordening die conform het begrip 'cultureel erfgoed' ziet op zowel onroerend cultureel erfgoed (monumenten en dorpsgezichten) als roerend cultureel erfgoed (cultuurgoederen).

Deze verordening ziet in beginsel niet meer op archeologie. Archeologische waarden moesten ook voor de Ow worden geborgd via het ruimtelijke spoor (lees: de bestemmingsplannen en de afwijkvergunning op basis van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo)) op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening en artikel 5.2 van het Besluit omgevingsrecht. Omdat er binnen de gemeente nog bestemmingsplannen zijn waarin de bescherming van archeologische monumenten niet is opgenomen die na de inwerkingtreding van de Ow deel uitmaken van het (tijdelijk) omgevingsplan, is in het overgangsrecht afzonderlijk in een vangnetbepaling voorzien (artikel 23).

Wettelijke grondslag

De grondslag voor deze verordening bestaat uit artikel 3.16 van de Erfgoedwet en artikel 38 van de Monumentenwet 1988. Na inwerkingtreding van de Ow zal in de Erfgoedwet (artikel 3.16, vierde lid,) zijn opgenomen dat deze verordening geen regels bevat over de fysieke leefomgeving als bedoeld in artikel 2.4 van de Ow. Dit geldt met een geplande overgangstermijn tot en met 2029.

Artikelsgewijs

Enkel die bepalingen die nadere toelichting behoeven worden hieronder behandeld.

Artikel 1. Definities

De wettelijke definities uit artikel 1.1 van de Erfgoedwet gelden onverkort voor de begrippen die gebruikt worden in deze verordening, nu deze verordening berust op artikel 3.16 van de Erfgoedwet en derhalve in samenhang met de Erfgoedwet moet worden gelezen. Artikel 1 van deze verordening bevat daarom uitsluitend de begrippen 'gemeentelijk beschermd cultuurogoed', 'gemeentelijk beschermd dorpsgezicht', 'gemeentelijk beschermde verzameling', 'gemeentelijk monument', 'minister' en 'omgevingsvergunning' waarvan de definitie moet worden omschreven of die kortheidshalve zijn gegeven en die niet reeds (in deze vorm) in artikel 1.1 van de Erfgoedwet zijn gegeven.

De voor deze verordening relevante begrippen uit de Erfgoedwet zijn voorts:

- archeologisch monument: terrein dat deel uitmaakt van cultureel erfgoed vanwege de daar aanwezige overblijfselen, voorwerpen of andere sporen van menselijke aanwezigheid in het verleden, met inbegrip van die overblijfselen, voorwerpen en sporen;
- archeologische vondst: overblijfsel, voorwerp of ander spoor van menselijke aanwezigheid in het verleden afkomstig van een archeologisch monument;
- beschermd cultuurogoed: cultuurogoed dat:
 - a. als zodanig is aangewezen op grond van artikel 3.7, eerste lid, van de Erfgoedwet;
 - b. voorkomt in een opsomming als bedoeld in artikel 3.7, derde lid, van de Erfgoedwet; of
 - c. in geval van de aanwijzing van een beschermde verzameling op grond van artikel 3.8, eerste lid, van de Erfgoedwet zolang nog geen opsomming voor die verzameling is vastgesteld, redelijkerwijs onder de algemene omschrijving van die beschermde verzameling valt;
- beschermde verzameling: verzameling die is aangewezen op grond van artikel 3.7, tweede lid, van de Erfgoedwet;
- cultureel erfgoed: uit het verleden geërfde materiële en immateriële bronnen, in de loop van de tijd tot stand gebracht door de mens of ontstaan uit de wisselwerking tussen mens en omgeving, die mensen, onafhankelijk van het bezit ervan, identificeren als een weerspiegeling en uitdrukking van zich voortdurend ontwikkelende waarden, overtuigingen, kennis en tradities, en die aan hen en toekomstige generaties een referentiekader bieden;
- cultuurogoed: roerende zaak die deel uitmaakt van cultureel erfgoed;
- kerkelijk monument: monument dat eigendom is van een kerkgenootschap, een zelfstandig onderdeel daarvan, een lichaam waarin kerkgenootschappen zijn verenigd, of van een ander genootschap op geestelijke grondslag en dat uitsluitend of voor een overwegend deel wordt gebruikt voor het gezamenlijk belijden van de godsdienst of levensovertuiging;
- monument: onroerende zaak die deel uitmaakt van cultureel erfgoed;
- normaal onderhoud: noodzakelijke reguliere werkzaamheden die gericht zijn op het behoud van monumentale waarde;
- rijksmonument: monument of archeologisch monument dat is ingeschreven in het rijksmonumentenregister;
- rijksmonumentenregister: register als bedoeld in artikel 3.3, van de Erfgoedwet;
- verzameling: cultuurogoederen die uit cultuurhistorisch of wetenschappelijk oogpunt bij elkaar horen.

Artikel 2. Gemeentelijk erfgoedregister

Op grond van artikel 3.16 van de Erfgoedwet dient het college van burgemeester en wethouders een gemeentelijk erfgoedregister van aangewezen cultureel erfgoed bij te houden. Het gemeentelijk erfgoedregister heeft betrekking op al het gemeentelijk

(beschermd) aangewezen cultureel erfgoed als dat krachtens deze verordening is gebeurd. Het gaat om door het gemeentebestuur zelf aangewezen monumenten, dorpsgezichten, cultuurgoederen of verzamelingen.

Tweede lid, onder b

Hier is geregeld dat ook informatie over rijksmonumenten die in de gemeente zijn gelegen in het gemeentelijk erfgoedregister worden opgenomen. Op grond van de Erfgoedwet ontvangen burgemeester en wethouders deze informatie in afschrift van de minister bij de inschrijving in het rijksmonumentenregister. Het kan ook gaan om informatie via instructies als bedoeld in artikel 2.34, vierde lid, van de Ow betreffende een locatie met de functie-aanduiding rijksbeschermd dorpsgezicht.

Tweede lid, onder c

In onderdeel c van het tweede lid is opgenomen dat door burgemeester en wethouders van gedeputeerde staten ontvangen instructies als bedoeld in artikel 2.33, eerste lid, van de Ow betreffende een locatie met de functie-aanduiding provinciaal monument, provinciaal archeologisch monument of provinciaal beschermd dorpsgezicht in het gemeentelijke erfgoedregister kunnen worden opgenomen.

Artikel 3. Aanwijzing als gemeentelijk beschermd cultuurgood of gemeentelijk beschermde verzameling

Dit artikel maakt het mogelijk dat topstukken van het gemeentelijk cultuurbezit worden aangewezen als gemeentelijk beschermde cultuurgoederen of gemeentelijk beschermde verzamelingen, voor zover deze niet al voor het Nederlandse cultuurbezit als beschermde cultuurgoederen zijn aangewezen door de minister op grond van artikel 3.7 van de Erfgoedwet of door gedeputeerde staten op grond van de provinciale erfgoedverordening krachtens artikel 3.17 van de Erfgoedwet. De formele gevolgen van een aanwijzing van een cultuurgood of verzameling als gemeentelijk beschermd cultuurgood of gemeentelijk beschermde verzameling zijn beperkt: ingevolge artikel 2 van deze verordening zullen ze ingeschreven dienen te worden in het gemeentelijk erfgoedregister en er geldt op grond van het derde lid, in aanvulling op artikel 4.18 van de Erfgoedwet, een adviesverplichting bij een eventuele vervreemding daarvan door de gemeente of wanneer de gemeente afstand wil doen van het eigendom of de zorg voor het cultuurgood dat of de verzameling die aan haar was toevertrouwd.

De aanwijzing heeft daarnaast vooral een symbolische betekenis en geeft uitdrukking aan het belang dat de gemeente stelt in het betreffende cultuurgood of de betreffende verzameling. De aanwijzing van gemeentelijk beschermde cultuurgoederen en verzamelingen kan uitsluitend betrekking hebben op cultuurgoederen en verzamelingen die in eigendom zijn van de gemeenten of cultuurgoederen en verzamelingen waarvan de zorg aan de gemeente is toevertrouwd. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn bij cultuurgoederen die door de gemeente in bruikleen zijn verkregen uit collecties van derden. Voor aanwijzing van dergelijke cultuurgoederen is overeenstemming met de eigenaar een vereiste. Burgemeester en wethouders moeten voorts in het geval van een schenking, erfstelling, legaat of aankoop eventuele beperkende of andere juridische voorwaarden in acht nemen.

Er kan op grond van deze verordening geen sprake zijn van de aanwijzing van cultuurgoederen van derden als gemeentelijk beschermde cultuurgoederen of verzamelingen, zonder toestemming van de eigenaar. Er bestaat onvoldoende wettelijke grondslag om bij verordening een juridisch beschermingsregime eenzijdig aan een andere eigenaar op te leggen, zoals dat geldt voor de op rijksniveau beschermde cultuurgoederen (zie hoofdstuk 4 van de Erfgoedwet). Van een eventuele aanwijzing zou daardoor geen enkele beschermde werking uitgaan. Daarom is ervan afgezien een aanwijzingsbevoegdheid voor burgemeester en wethouders te creëren.

Artikel 4. Wijziging, intrekking en vervallen van de aanwijzing als gemeentelijk beschermd cultuurgood of gemeentelijk beschermde verzameling

Dit artikel bepaalt o.a. dat bij wijziging (van niet-ondergeschikte aard) van een aanwijzing en bij intrekking van de status als gemeentelijk beschermd cultuurgood of gemeentelijk beschermde verzameling dezelfde adviesprocedure geldt als bij onder meer de aanwijzing daarvan; over het voornemen daartoe vragen burgemeester en wethouders advies aan

een commissie als bedoeld in artikel 4.18 van de Erfgoedwet. Bij een wijziging van ondergeschikte betekenis kan o.a. gedacht worden aan de plaatsaanduiding i.v.m. verhuizing van een cultuurobject naar een andere locatie ter plekke of omdat het in tijdelijke bruikleen wordt gegeven aan een museum. Voorts is hier bepaald dat een aanwijzing vervalt zodra het cultuurobject of de verzameling waarop de aanwijzing betrekking door de minister op een provincie wordt aangewezen als beschermd cultuurobject of beschermde verzameling.

Artikel 5. Aanwijzing als gemeentelijk monument

Dit artikel regelt de toekenning van de status van gemeentelijk monument aan een monument of archeologisch monument (een tuin en een park vallen binnen het begrip 'monument', natuurlandschap niet). De aanwijzing vergt een belangenafweging tussen het met de aanwijzing te dienen belang en de overige bij de aanwijzing betrokken belangen, waaronder planologische en/of economische belangen of het gebruik van het monument of archeologisch monument. Deze formulering is ontleend aan artikelen 3.1, eerste lid, en 3.16, tweede lid, van de Erfgoedwet.

Burgemeester en wethouders hebben beleidsvrijheid bij de aanwijzing van een monument of archeologisch monument als gemeentelijk beschermd monument; er geldt bovendien niet zoiets als de voorheen gehanteerde vijftigjarengrens voor monumenten. Bij de afweging van belangen die daarbij een rol spelen moeten ook de belangen van het gebruik ten opzichte van de te beschermen monumentale waarde uitdrukkelijk en gemotiveerd naar voren komen. Bij de voorbereiding van een aanwijzing moeten deze belangen derhalve in concreto worden onderzocht. Artikel 2 van de verordening van vóór 2016 (vergelijkbaar met het oude artikel 2, eerste lid, van de Monumentenwet 1988) over het gebruik van het monument, keert echter niet terug in deze verordening. Voor de aanwijzing als gemeentelijk monument voegt de bepaling over het gebruik van het (archeologisch) monument geen belang toe dat niet al op grond van artikel 3:4, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) dient te worden meegewogen.

Volgens vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State gaat het bij een besluit over de aanwijzing als beschermd monument om de afweging van het algemeen belang dat is gemoeid met de bescherming van het cultureel erfgoed tegen de belangen die de eigenaar heeft bij al dan niet aanwijzing. Het gebruik van het monument wordt beschouwd als een aspect van de belangen van de eigenaar en behoeft daarom niet afzonderlijk te worden benoemd.

Artikel 6. Voornemen tot aanwijzing

Eerste lid

Ieder monument is gegeven de begripsbepaling van artikel 1.1 van de Erfgoedwet per definitie een onroerende zaak (een bouwwerk of (groen)aanleg). Ieder archeologisch monument omvat ten minste één onroerende zaak (het terrein, dat vanwege en samen met de daar aanwezige overblijfselen, voorwerpen of andere sporen van menselijke aanwezigheid in het verleden, met inbegrip van die overblijfselen, voorwerpen en sporen, gegeven de begripsbepaling van artikel 1.1 van de Erfgoedwet wordt aangemerkt als archeologisch monument).

Voor alle zakelijke gerechtigden op de betreffende onroerende zaken is ontvangst van het voornemen van een aanwijzing door burgemeester en wethouders van belang, niet alleen voor de eigenaar. Zie ook artikel 1, onder a, onderdeel 1, jo. artikel 1, onder b, onderdeel 5, van de Wkpb. Onder zakelijk gerechtigden vallen ook hypothecaire schuldeisers ten aanzien van de onroerende zaak.

Tweede lid

De aanwijzing van kerkelijke monumenten vereist voorafgaand overleg met de eigenaar. Het gaat dan per definitie om een monument dat eigendom is van een kerkgenootschap, een zelfstandig onderdeel daarvan, een lichaam waarin kerkgenootschappen zijn verenigd, of van een ander genootschap op geestelijke grondslag en dat uitsluitend of voor een overwegend deel wordt gebruikt voor het gezamenlijk belijden van de godsdienst of levensovertuiging (artikel 1.1 van de Erfgoedwet). Dit lid stemt overeen met de vergelijkbare eis in artikel 3.1 van de Erfgoedwet en artikel 16.58 van de Ow en doet recht aan de bijzondere positie van het kerkelijk monument als plaats voor het

gezamenlijk belijden van godsdienst of levensovertuiging. Dit geldt naast de algemene regel van artikel 4:8 van de Awb op grond waarvan belanghebbenden zoals eigenaren moeten worden gehoord.

Artikel 7. Voorbescherming

Het is wenselijk ook ten aanzien van gemeentelijk monumenten in voorbescherming te voorzien. Dat gebeurt met dit artikel. De voorbescherming start zodra burgemeester en wethouders het voornemen tot aanwijzing hebben bekendgemaakt aan de zakelijk gerechtigden. De voorbescherming voor gemeentelijk monumenten is gebaseerd op artikel 1 van de Wkpb en vergelijkbaar met de voorbescherming voor rijksmonumenten die voortvloeit uit artikel 5 van de Monumentenwet 1988 (dat, zoals dat luidde voor inwerkingtreding van Erfgoedwet, tot inwerkingtreding van de Ow blijft gelden voor rijksmonumenten). De voorbescherming van rijksmonumenten loopt onder de Ow via de definities 'voorbeschermd rijksmonument' en 'rijksmonumentenactiviteit' en de vergunningplicht in artikel 5.1, eerste lid, onder b, van de Ow. Een rijksmonumentenactiviteit is vergunningplichtig en betreft gelet op de definitie ook voorbeschermd rijksmonumenten. In de definitie van 'voorbeschermd rijksmonument' staat wat er onder wordt verstaan (hetzelfde als tot 1 juli 2022).

Artikel 8. Advies gemeentelijke adviescommissie

Onder de Ow is op basis van artikel 17.9 een gemeentelijke adviescommissie ingesteld die tot taak heeft te adviseren over de aanvragen om een omgevingsvergunning voor een Rijksmonumentenactiviteit, voor zover het andere dan archeologische monumenten betreft. Ook daarbinnen zijn enkele leden deskundig op het gebied van de monumentenzorg. Het gaat om een adviescommissie met een bredere taak voor de omgevingskwaliteit, waarin de erkenning ligt van het belang van aspecten als cultureel erfgoed, architectonische kwaliteit van bouwwerken, stedenbouwkundige kwaliteit en kwaliteit van natuur en landschap. Het gaat daarbij (onder de Ow) zowel om de menselijke beleving van de fysieke leefomgeving als om de intrinsieke waarden die de maatschappij toekent aan de identiteit van gebieden en aan dier- en plantensoorten. De Ow maakt uitdrukkelijk een bredere taakstelling van deze adviescommissie mogelijk. De gemeentelijke adviescommissie is geregeld in de Verordening op de gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit Hillegom 2022.

Artikel 9. Beslistermijn en inhoud aanwijzingsbesluit

Wat betreft de termijn is aangesloten bij de termijn die gehanteerd wordt in de Erfgoedwet (artikel 3.2, derde lid).

Artikel 10. Bekendmaking aanwijzingsbesluit aan rechthebbenden en inschrijving

Eerste lid

Dit artikel geldt naast de algemene verplichting tot bekendmaking van besluiten op basis van de Awb. Ontvangst van de aanwijzing door burgemeester en wethouders is voor alle zakelijk gerechtigden van belang, niet alleen voor de eigenaar. Zie ook artikel 1, onder a, onderdeel 1, jo. artikel 1, onder b, onderdeel 5, van de Wkpb. Op een aanwijzingsbesluit is deze wet ook van toepassing. Onder zakelijk gerechtigden vallen ook hypothecaire schuldeisers.

Tweede lid

De registratie van de aanwijzing in het gemeentelijk erfgoedregister is een louter administratieve verrichting en niet een besluit. Overigens zal van de aanwijzing ook inschrijving in het gemeentelijke beperkingenregister en in het kadaster plaatsvinden op grond van artikel 1, onder c en e, van de Wkpb.

Artikel 11. Aanwijzing als voorlopig gemeentelijk monument

Dit artikel biedt burgemeester en wethouders de mogelijkheid om in spoedeisende gevallen een monument of archeologisch monument als gemeentelijk monument aan te wijzen. In dat geval wordt de adviescommissie zoals bedoeld in artikel 8 pas ingeschakeld na de voorlopige aanwijzing. De bescherming van paragraaf 4 geldt echter vanaf het moment dat belanghebbenden schriftelijk in kennis zijn gesteld van de voorlopige

aanwijzing. Een bezwaarschrift heeft dus geen opschortende werking en daarmee kan de voorlopige aanwijzing dus niet eenvoudig omzeild worden. Als de aanwijzing definitief wordt door de opname in het erfgoedregister loopt deze bescherming door. Als er uiteindelijk geen opname in het erfgoedregister plaatsvindt vervalt de bescherming.

Artikel 12. Wijziging gemeentelijk erfgoedregister, vervallen aanwijzing monument

Dit artikel bepaalt dat op het schrappen uit het register van een aanwijzing als gemeentelijk monument dezelfde procedure geldt als bij de aanwijzing daarvan. Voorts is hierin bepaald dat de aanwijzing als gemeentelijk monument vervalt zodra een monument is opgenomen in het rijksmonumentenregister, in een provinciaal erfgoedregister of een provinciale omgevingsverordening.

Artikel 13. Instandhoudingsplicht gemeentelijk monument

Dit artikel is voor gemeentelijke monumenten naar analogie met artikel 11, eerste lid, van de Monumentenwet 1988 geschreven, zoals dat is gewijzigd door artikel 10.18 van de Erfgoedwet, met inbegrip van de instandhoudingsplicht die daarbij is geïntroduceerd. Het verbod op beschadigen en vernielen van rijksmonumenten en voorbeschermde rijksmonumenten wordt onder de Ow geregeld in artikel 13.12 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal).

Artikel 14. Omgevingsvergunning gemeentelijk monument

Dit artikel is oorspronkelijk gebaseerd op artikel 2.2 van de Wabo en vanwege het overgangsrecht tot en met 2029 inhoudelijk zoveel mogelijk gelijk gebleven. Wel is een bepaling conform artikel 3.11 van het Bal onder andere handelend over rijksmonumentenactiviteiten bij begraafplaatsen en grafmonumenten toegevoegd.

Artikel 15. Weigeringsgronden

In het eerste lid ligt op grond van de belangenafweging die moet worden gemaakt tevens besloten dat rekening wordt gehouden met het gebruik van het monument. In het tweede lid is voor wat betreft de vereiste overeenstemming met de eigenaar van een kerkelijk monument aangesloten bij artikel 3.2a van de Wabo. Dit geldt ook deels voor artikel 16.58 van de Ow, maar er is geen gebruik gemaakt van het eerste lid van dit artikel waarin wordt gesproken over "overleg" en niet over "overeenstemming" omdat dit de kerkelijke eigenaar minder rechten geeft.

Artikel 16. Aanwijzing als gemeentelijk beschermd dorpsgezicht

Dit artikel geeft de mogelijkheid aan de gemeenteraad om gemeentelijke dorpsgezichten aan te wijzen, die vervolgens krachtens het omgevingsplan moeten worden beschermd. Het is mogelijk dat het tijdelijke omgevingsplan, onderdelen van het bestemmingsplan of de beheersverordening, als beschermend worden aangemerkt. Met de inwerkingtreding van de OW is het aanwijzen gemeentelijke dorpsgezichten mogelijk via deze verordening (tot het eind van de overgangsfase) of het omgevingsplan. Voor de bescherming van rijksmonumenten binnen het gemeentelijke dorpsgezicht geldt dan de artikelen 5.1 en 5.22 van de Ow en van gemeentelijke monumenten artikel 13. Ook het Rijk zal de bescherming van nieuwe dorpsgezichten van landelijke betekenis dan op basis van de Ow regelen via een instructie aan de gemeenten, die zij moeten overnemen in hun omgevingsplan. Voor bestaande rijksbeschermd dorpsgezichten geldt artikel 4.35 van de Invoeringswet Omgevingswet.

Zevende lid

De voorgaande leden zijn niet van toepassing op een dorpsgezicht dat via instructies de functie-aanduiding rijksbeschermd heeft op grond van artikel 2.34, vierde lid, van de Ow, of provinciaal beschermd heeft op grond van artikel 2.33, eerste lid, van de Ow.

Artikel 17. Wijziging, intrekking en vervallen van de aanwijzing als gemeentelijk beschermd dorpsgezicht

Dit artikel bepaalt o.a. dat bij wijziging (van niet-ondergeschikte aard) van een aanwijzing en bij intrekking van de status als gemeentelijk beschermd dorpsgezicht dezelfde

procedure geldt als bij de aanwijzing daarvan. Voorts is hier bepaald dat een aanwijzing vervalt zodra het dorpsgezicht waarop de aanwijzing betrekking door de minister of een provincie wordt aangewezen als beschermd dorpsgezicht. Bij een wijziging van ondergeschikte betekenis kan o.a. gedacht worden aan wijzigingen i.v.m. de verandering van bijvoorbeeld straatnamen of huisnummers.

Artikel 18. Verbodsbepaling en aanvraag omgevingsvergunning

Artikel 2.2, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wabo gaf de gemeente de mogelijkheid om op basis van hun verordening het slopen in een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht aan een omgevingsvergunningplicht te onderwerpen. Daaraan is hier uitvoering gegeven. Artikel 5.1, aanhef en onder a, van de Ow geeft de gemeenten de mogelijkheid een dergelijke verplichting op te nemen als een omgevingsplanactiviteit in het omgevingsplan. Totdat het omgevingsplan is aangepast, staat het verbod in de Erfgoedverordening, in aanvulling op het overgangsrecht ten aanzien van de 2.2 van de Wabo activiteiten. De Ow regelt in de artikelen 22.2, 22.8 en 2.1a van het Omgevingsbesluit het overgangsrecht.

Artikel 19. Strafbepaling

De strafbaarstelling geldt in aanvulling op de Ow en de Wet economische delicten (hierna: Wed). Het handelen zonder vergunning zoals vereist op grond van de artikelen 14 en 18, eerste lid, is strafbaar gesteld in de Wed (artikel 1a, onderdeel 2, na inwerkingtreding Ow).

Art 154, tweede lid, van de Gemeentewet bepaalt dat de maximale boete die de gemeenteraad op overtreding van verordeningen kan stellen een geldboete van de tweede categorie is.

Artikel 21 verwijst naar de artikelen 13 en 14, derde lid. Artikel 13 bevat de instandhoudingsverplichting van een gemeentelijk monument, zolang deze regel of verplichting nog niet in het omgevingsplan is opgenomen. Als wordt gehandeld in strijd met de instandhoudingsverplichting, geldt deze strafbaarstelling en kan een boete worden opgelegd. Artikel 14, derde lid, geeft burgemeester en wethouders de mogelijkheid om nadere regels te stellen in het belang van de monumentenzorg met betrekking tot de uitvoering van werkzaamheden aan een gemeentelijk monument. Als die nadere regels worden overtreden, geldt deze strafbaarstelling en kan een boete worden opgelegd.

Artikel 20. Toezichthouders

Toezichthouders zijn personen die bij of krachtens wettelijk voorschrift belast zijn met het houden van toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift (artikel 5:11 Awb). Toezichthouders kunnen zowel individueel als categoriaal worden aangewezen. In de artikelen 5:15 tot en met 5:19 Awb worden bevoegdheden aan toezichthouders toegekend.

Op basis van artikel 5:15 Awb is een toezichthouder bevoegd elke plaats te betreden met uitzondering van woningen zonder toestemming van de bewoner. 'Plaatsen' is daarbij een ruim begrip en omvat niet alleen erven en andere terreinen, maar ook gebouwen (niet-woningen). Uit artikel 5.13 van de Wabo volgt dat de ambtenaren die op grond van artikel 22, eerste lid, belast zijn met het toezicht op de naleving ter zake van het bepaalde bij of krachtens de Wabo, voor zover het betreft activiteiten als bedoeld in artikel 2.2, daarnaast ook bevoegd zijn, met medeneming van de benodigde apparatuur, een woning te betreden zonder toestemming van de bewoner. Dit laatste wordt in artikel 18.7 van de Ow geregeld.

Artikel 21. Vangnet archeologie

Op grond van artikel 38a Monumentenwet jo. artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening diende in de toelichting bij het bestemmingsplan een beschrijving opgenomen te worden van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden. Met de invoering van deze verplichting was de bescherming archeologische waarden in beginsel ruimtelijk geborgd.

Er zijn echter nog bestemmingsplannen van kracht van vóór de invoering van deze eisen. Om, mede gelet op de verplichtingen van het Verdrag van Valletta, ook voor de gronden waar deze 'oude' bestemmingsplannen nog gelden de bescherming van archeologische waarden te verzekeren, is dit artikel opgenomen.

De strekking van dit artikel is te waarborgen dat mogelijk in deze gronden aanwezige archeologische waarden niet worden verstoord, tenzij daaraan aandacht is besteed die gelijkwaardig is aan waartoe artikel 5.130 van het Besluit kwaliteit leefomgevingverplicht, door middel van de verwachtingskaarten, een omgevingsvergunning of eigen onderzoek dat aan die eisen kan voldoen.

Artikel 22.4 van de Ow bevat een overgangsbepaling. Voorts bepaalt artikel 5.130 van het Bkl dat gemeenten slechts beschermingsmaatregelen in hun omgevingsplan mogen opnemen inzake bekende of aantoonbaar te verwachten archeologische monumenten.

Bij eventuele nadere regels van burgemeester en wethouders over het verrichten van archeologisch onderzoek zoals genoemd in het tweede lid van dit artikel kan bijvoorbeeld gedacht worden aan regels m.b.t. een programma van eisen of een plan van aanpak. Het tweede lid wordt, gelet op het vervallen van artikel 38 van de Monumentenwet 1988 en het inwerking treden van de Ow, rechtstreeks onderdeel van het tijdelijk omgevingsplan.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

**Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad**

informatiecentrum tel. (070) 373 8393	uw kenmerk	bijlage(n) 5
betreft Erfgoedwet: gevolgen voor gemeenten	ons kenmerk ECSD/U201600559 Lbr. 16/020	datum 13 april 2016

Samenvatting

Op 1 juli 2016 treedt de Erfgoedwet in werking. Deze wet handelt over het aanwijzen van te beschermen cultureel erfgoed: roerend (cultuurgoederen en verzamelingen) en onroerend (monumenten en archeologie). Zij vervangt een aantal wetten zoals de Monumentenwet (deels met een overgangstermijn tot de Omgevingswet) en de Wet tot behoud van cultuurbezit.

De Erfgoedwet kent een aantal nieuwe bepalingen. Het gaat om het vaststellen van een gemeentelijke erfgoedverordening en het bijhouden van een erfgoedregister. Ook dienen burgemeester en wethouders het voornemen om hun cultuurgoederen en verzamelingen te vervreemden bekend te maken. Zij moeten de kans bieden om zienswijzen in te dienen en bij het vermoeden van landelijke betekenis een adviescommissie van deskundigen inschakelen. Bij de ledenbrief zijn hulpmiddelen gevoegd: een nieuw VNG Model Erfgoedverordening; concept-formats voor het bij vervreemding verplicht te gebruiken formulier en te nemen besluit; de geactualiseerde VNG Richtlijn Vervreemding Gemeentelijk Cultuurgoed plus de Handreiking 'In samenspraak. Suggesties voor het gesprek tussen musea en gemeenten'.

De Erfgoedwet bevat bovendien diverse veranderingen met lokale gevolgen. Dit betreft de vervanging van de landelijke aanwijzing van beschermd stads- en dorpsgezichten door een rijksinstructie aan gemeenten. De minister van OCW kan voortaan wel te beschermen ensembles aanwijzen. De tegemoetkoming van het Rijk aan gemeenten voor excessieve opgravingskosten vervalt. Er is hiervoor een beperkte tegemoetkoming in het gemeentefonds. En er komt (tijdelijk) een landelijk fonds of subsidieregeling voor archeologische vondsten van (inter)nationaal belang. Voorts wordt de opgravingsvergunning vervangen door een archeologie-certificaat. De minister van OCW wordt verantwoordelijk voor alle museale cultuurgoederen van de Staat. De rijksmusea die deze vaak beheren gaan hun beheersgelden los van de andere (publieks)middelen ontvangen.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel. (070) 373 8393	uw kenmerk	bijlage(n) 5
betreft Erfgoedwet: gevolgen voor gemeenten	ons kenmerk ECSD/U201600559 Lbr. 16/020	datum 13 april 2016

Geacht college en gemeenteraad,

Op 1 juli 2016 treedt de Erfgoedwet in werking. De wet handelt over cultureel erfgoed: roerend (cultuurgoederen en verzamelingen) en onroerend (monumenten en archeologie). Zij vervangt een aantal bestaande wetten zoals de Monumentenwet en de Wet tot behoud van cultuurbezit. Het gaat in de Erfgoedwet primair om het aanwijzen van te beschermen erfgoed. De omgang met onroerend erfgoed wordt geregeld via de Omgevingswet, die op 22 maart jl. door de Eerste Kamer is aangenomen, en naar verwachting in werking treedt per 2018 (tot die tijd blijven enkele onderdelen van de Monumentenwet 1988 in aanvulling op de Erfgoedwet van kracht). Ook de Omgevingswet vervangt diverse wetten, waarvan de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo) en de Wet ruimtelijke ordening het meest relevant zijn.

De Erfgoedwet kent nieuwe bepalingen voor gemeenten. In deze ledenbrief besteden we aandacht aan de erfgoedverordening die de gemeenteraden kunnen vaststellen en aan het gemeentelijk erfgoedregister dat burgemeester en wethouders moeten bijhouden voor aangewezen te beschermen roerend en onroerend cultureel erfgoed. Daarnaast belichten wij de handelwijze die voor gemeenten verplicht wordt als zij hun cultuurgoederen of verzamelingen willen afstoten. Er is sprake van landelijke en provinciale ondersteuning, enkele actuele hulpmiddelen passeren de revue.

Voorts gaan we in op een aantal relevante veranderingen ten gevolge van de Erfgoedwet. Het betreft het wijzigen van de landelijke aanwijzing van beschermde stads- en dorpsgezichten in een rijksinstructie aan gemeenten op basis van de Omgevingswet en het voortaan kunnen aanwijzen van ensembles door de minister van OCW. Voorts komen aan bod het vervallen van de mogelijkheid voor gemeenten om excessieve opgravingskosten bij het Rijk te declareren en de alternatieven daarvoor. Wij gaan in op de introductie van een archeologie-certificaat in plaats van de opgravingsvergunning. En tot slot besteden we aandacht aan de andere toedeling van middelen aan rijksmusea voor het beheer van museale cultuurgoederen van de Staat.

1. Nieuwe bepalingen

1.1. Gemeentelijke Erfgoedverordening en -register roerend en onroerend erfgoed

Artikel 3.16. van de Erfgoedwet stelt dat de gemeenteraad een erfgoedverordening kan vaststellen (lid 1). Deze betreft het beheer en behoud van cultureel erfgoed dat van bijzonder belang is voor die gemeente vanwege de cultuurhistorische of wetenschappelijke betekenis (lid 2). Burgemeester en wethouders houden een gemeentelijk erfgoedregister van aangewezen cultureel erfgoed bij (verplicht, lid 3).

Er is thans een VNG Model-erfgoedverordening, de laatste versie dateert van 16 november 2009. Deze verordening bevat bepalingen over onroerend erfgoed: monumenten en archeologie. Omdat de Erfgoedwet de sector integraal benadert wordt het bestaande Model vervangen door de VNG Model Erfgoedverordening 2016 (bijlage 1, hierna: VNG Model 2016; separaat ook een Model zonder toelichting specifiek geschikt voor digitale publicatie door de SDU en gemeenten). Deze handelt over het cultureel erfgoed in totaliteit: roerend en onroerend. Het nieuwe Model is gebaseerd op de Erfgoedwet, de per 1 juli resterende artikelen van de Monumentenwet plus de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Het kent de volgende onderdelen: gemeentelijk erfgoedregister; aanwijzing van beschermde gemeentelijke cultuurgoederen en verzamelingen; aanwijzing en bescherming gemeentelijk monument; advies omgevingsvergunning rijksmonument; gemeentelijke stads- en dorpsgezichten; handhaving en toezicht. Voorts heeft het VNG Model 2016 een vangnet-artikel over archeologie voor die gemeenten die de bescherming van cultuurhistorische waarden nog niet hebben geregeld in hun bestemmingsplan of beheersverordening.

1.1.1. VNG Model Erfgoedverordening 2016 Artikel 1

Begripsbepalingen

In het VNG Model 2016 zijn begripsbepalingen opgenomen, die aanvullend zijn op die welke in de onderliggende wetten worden genoemd. De wettelijke begrippen staan voor de volledigheid in de toelichting.

1.1.2. VNG Model Erfgoedverordening 2016 Artikel 2

Gemeentelijk Erfgoedregister

Artikel 3.16. derde lid van de Erfgoedwet bepaalt dat burgemeester en wethouders een gemeentelijk register van aangewezen cultureel erfgoed dienen bij te houden. Dit is een nieuwe bepaling. Artikel 2 van het VNG Model 2016 werkt dit uit. Als van dit Model artikel 2 tweede lid onderdeel b, dat facultatief is, door de gemeenteraad in de verordening wordt overgenomen dan wordt in het register ook door het Rijk aangewezen cultureel erfgoed opgenomen.

1.1.3. VNG Model 2016 Erfgoedverordening Paragraaf 2/Artikelen 3 en 4

Aanwijzing van beschermde gemeentelijke cultuurgoederen en verzamelingen

Burgemeester en wethouders kunnen cultuurgoederen en verzamelingen in hun bezit of aan hun zorg toevertrouwd zijn aanwijzen als beschermd. Deze moeten van bijzondere cultuurhistorische of wetenschappelijke betekenis zijn of een bijzondere schoonheid hebben en onvervangbaar en onmisbaar zijn voor het gemeentelijk cultuurbezit. Dit is een nieuwe bepaling in de Erfgoedwet,

artikel 3.16. In het VNG Model 2016 wordt dit geregeld in paragraaf 2, de artikelen 3 en 4. Het Rijk kan op basis van paragraaf 3.2., artikelen 3.7. tot en met 3.12., van de Erfgoedwet hetzelfde doen als het gaat om roerend erfgoed met relevantie voor het Nederlandse cultuurbezit. In tegenstelling tot het Rijk nemen wij in het VNG Model 2016 particulier bezit, dat niet aan de zorg van de gemeente is toevertrouwd, daarbij niet mee. Er bestaat namelijk geen rechtsgrond op basis waarvan burgemeester en wethouders dat laatste daadwerkelijk kunnen beschermen tegen beschadiging, vervreemding, verplaatsing buiten de gemeente e.d. Paragraaf 2 van het VNG Model 2016 is facultatief, omdat de gemeentelijke aanwijzing eerder een symbolische dan een juridische aangelegenheid is.

1.1.4. VNG Model Erfgoedverordening 2016 Paragraaf 3 en 4/Artikelen 5 tot en met 16 Aanwijzing en bescherming gemeentelijk monument

Burgemeester en wethouders kunnen op basis van de Erfgoedwet artikel 3.16. beschermde gemeentelijke monumenten blijven aanwijzen (het kan hierbij ook om archeologische monumenten gaan). Hierbij kan een adviescommissie van deskundigen worden ingeschakeld. Als de aanwijzing op basis van een gemeentelijke verordening geschiedt, dan maakt artikel 2.2. eerste lid aanhef en onder b van de Wabo het vervolgens mogelijk om een omgevingsvergunning verplicht te stellen voor bepaalde activiteiten aan of bij een gemeentelijk monument. Bovendien is er dan ook voorbescherming mogelijk. De artikelen 5 tot en met 16 van het VNG Model 2016 bevatten de bij dit alles te hanteren bepalingen. Artikel 14 tweede lid van het VNG Model 2016 is facultatief: de gemeenteraad kan er namelijk voor kiezen om de versoepelingen die op basis van de Wabo in het Besluit Omgevingsrecht hoofdstuk IIIa artikel 3a gelden bij vergunningen voor rijksmonumenten al dan niet in de erfgoedverordening over te nemen voor gemeentelijke monumenten.

1.1.5. VNG Model 2016 Erfgoedverordening Paragraaf 5/Artikel 17 Advies omgevingsvergunning rijksmonument

Ten aanzien van omgevingsvergunningen voor rijksmonumenten zoals bedoeld in artikel 2.1. eerste lid aanhef en onder f van de Wabo zijn burgemeester en wethouders het bevoegd gezag (bij het in werking treden van de Omgevingswet wordt deze bevoegdheid uitgebreid met archeologische monumenten). Wel stelt de Monumentenwet 1988 in artikel 15 de inschakeling van een adviescommissie van deskundigen daarbij verplicht. Artikel 17 van het VNG Model 2016 regelt dit laatste.

1.1.6. VNG-Model 2016 Erfgoedverordening Paragraaf 6/Artikelen 18 tot en met 20 Aanwijzing en bescherming gemeentelijke stads- en dorpsgezichten

De gemeenteraad kan op basis van de Erfgoedwet beschermde gemeentelijke stads- en dorpsgezichten blijven aanwijzen. Als dat geschiedt op basis van een gemeentelijke verordening dan maakt artikel 2.2. eerste lid aanhef en onder c van de Wabo het vervolgens mogelijk om een omgevingsvergunning bij slopen te eisen. De artikelen 18 tot en met 20 van het VNG Model 2016 bieden een handvat voor de aanwijzing en bescherming van gemeentelijke stads- en dorpsgezichten. Het derde tot met zesde lid van artikel 18 zijn facultatief. Hierin is opgenomen dat de gemeenteraad desgewenst een beschermend bestemmingsplan kan vaststellen of een

bestaand bestemmingsplan als beschermend aanwijzen. Ook de vaststelling van een beschermende beheersverordening zoals bedoeld in de Wet ruimtelijke ordening artikel 3.38. eerste lid is mogelijk.

1.1.7. VNG-Model Erfgoedverordening Paragraaf 7/Artikelen 21 en 22

Handhaving en toezicht

De strafbepaling in artikel 21 van het VNG Model 2016 geldt uitsluitend voor overtreding van de instandhoudingsplicht van een gemeentelijk monument zoals bepaald in artikel 13 van het VNG Model 2016 en van de nadere regels die burgemeester en wethouders krachtens artikel 14 derde lid van dit Model kunnen stellen inzake de werkzaamheden bij zo'n monument. De strafbaarstelling van handelen zonder of in strijd met de voorschriften van een omgevingsvergunning voor gemeentelijke monumenten en stads- en dorpsgezichten is immers al via de Wabo en de Wet op de economische delicten geregeld. Artikel 22 van het VNG Model 2016 maakt het mogelijk om gemeentelijke toezichthouders aan te wijzen.

1.1.8. VNG-Model Erfgoedverordening Paragraaf 8/Artikel 23

Vangnet archeologie

Op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening dient bij het gemeentelijke bestemmingsplan een beschrijving opgenomen te worden van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden. Met de invoering van deze verplichting is de bescherming van archeologische waarden in beginsel ruimtelijk geborgd. In sommige gemeenten zijn er echter nog bestemmingsplannen van kracht van vóór de invoering van deze eisen. Die gemeenten zouden het facultatieve artikel 23 van het VNG Model 2016 in hun erfgoedverordening moeten opnemen. Dit is een vangnet dat ervoor zorgt dat archeologische waarden in principe niet worden verstoord, maar dat burgemeester en wethouders onder voorwaarden een verstoring kunnen toestaan.

1.2. Bekendmaking met zienswijzen of advies over vervreemding cultuurgoed door B&W

Gemeenten hebben veel roerend erfgoed in hun bezit. Het gaat om schilderijen en beelden, maar ook om cultuur- en natuurhistorische objecten zoals huisraad, kleding en dode dieren. Dit bevindt zich bijvoorbeeld in het gemeentehuis, op straat, bij scholen of als het van bijzondere waarde is in de kunsttuin/centrum voor beeldende kunst of de lokale musea. Er liggen ook voorwerpen in depots. Dit alles is onderdeel van wat wordt genoemd de Collectie Nederland. De VNG heeft gepleit voor een inhoudelijke waardering daarvan, van belang om culturele maar ook om economisch-toeristische redenen. Het Rijk heeft daarvan afgezien vanwege de grote hoeveelheid, maar wil die objecten die van grote waarde zijn wel voor ons land behouden. Daartoe zijn er bepalingen in de Erfgoedwet opgenomen. Paragraaf 4.2., artikel 4.17. tot en met 4.21., regelt de procedure als een gemeente een cultuurgoed of verzameling wil vervreemden. Het gaat om de bekendmaking daarvan gekoppeld aan het indienen van zienswijzen of het inwinnen van advies.

1.2.1. Erfgoedwet, Paragraaf 4.2./artikel 4.17.

Bekendmaking voornemen tot vervreemding

Een voorgenomen besluit tot vervreemding van een cultuurogoed of een verzameling dient op basis van het eerste lid van artikel 4.17. van de Erfgoedwet door burgemeester en wethouders bekend gemaakt te worden op een door de minister van OCW aangewezen wijze. Het tweede lid van artikel 4.17. bepaalt dat de bekendmaking in elk geval bevat: een beschrijving van het cultuurogoed of de verzameling, een motivering van de voorgenomen vervreemding en een mededeling of advies wordt gevraagd aan een commissie van onafhankelijke deskundigen.

1.2.1.1. Gemeentelijke bekendmaking via www.overheid.nl of www.afstotingsdatabase.nl

Ons is gemeld dat de minister van OCW zal besluiten om thans twee plekken aan te wijzen, waarop de overheden zoals gemeenten hun voornemen om cultuurogoederen of verzamelingen te vervreemden bekend kunnen maken. Dit is door publicatie in de Staatscourant op www.overheid.nl of op www.afstotingsdatabase.nl van de Museumvereniging (MV). Het geheel wordt technisch begeleid door het Kennis- en Exploitatiecentrum Officiële Overheidspublicaties (KOOP), een onderdeel van de Uitvoeringsorganisatie Bedrijfsvoering Rijk (UBR) van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. KOOP onderhoudt zoals gebruikelijk de contacten met gemeenten.

Drie aandachtspunten voor u:

- De publicatie van decentrale regelgeving is vanaf 2011 verplicht via www.overheid.nl. Per 2018 zal ook de publicatie van bekendmakingen door gemeenten en provincies via www.overheid.nl verplicht worden. Hiertoe is onder verantwoordelijkheid van KOOP het product Decentrale Regelgeving en Officiële Publicaties (DROP) ontwikkeld, dat thans via pilots bij gemeenten wordt getest.
- Publicatie via www.afstotingsdatabase.nl houdt ook in verplicht gebruik maken van de Leidraad Afstoting Museale Objecten (LAMO) van de Museumvereniging. Deze werkt beperkend voor de nieuwe bestemming van te vervreemden objecten en voor de besteding van de opbrengst uit vervreemding. Tot op heden is ook het inschakelen van de landelijke Toetsingscommissie Beschermwaardigheid in dat kader een verplichting.
- Indien u een organisatie zoals een museum voor u de vervreemding laat verzorgen, dan moet er een besluit van burgemeester en wethouders zijn waarin het mandaat van deze organisatie blijkt.

De VNG geeft om de bovengenoemde drie redenen de voorkeur aan bekendmaking via www.overheid.nl. Vanuit het IPO hebben wij hetzelfde vernomen.

1.2.1.2. Bij bekendmaking verplicht te hanteren formulier

De minister van OCW zal een formulier verplicht stellen, dat gemeenten bij hun bekendmaking tot vervreemden van cultuurogoederen of verzamelingen moeten gebruiken. Hierin is ook het begrip 'bulkafstoot' opgenomen: dit betreft een grote hoeveelheid min of meer vergelijkbare objecten van lage erfgoedkwaliteit die ook in andere collecties voorkomen. Zie voor dit laatste ook onderdeel 1 artikel 1.3.1. van deze ledenbrief. U treft een concept van het bekendmakingsformulier aan (bijlage 2) alsook een daaruit te destilleren voorgenomen B&W-vervreemdingsbesluit (bijlage 3).

Voor 1 juli a.s. worden de definitieve versies gepubliceerd inclusief een nadere verklaring van de daarin gebruikte begrippen.

1.2.1.3. Zienswijzen gedurende 6 weken

Indien burgemeester en wethouders geen advies behoeven te vragen aan een commissie van deskundigen zoals bedoeld in artikel 4.18. van de Erfgoedwet dan kan eenieder op grond van artikel 4.17. van de Erfgoedwet gedurende zes weken zienswijzen indienen. Deze dienen te handelen over de vraag of het te vervreemden cultuurofgoed of de verzameling van bijzondere cultuurhistorische of wetenschappelijke betekenis en onvervangbaar en onmisbaar is voor het Nederlandse cultuurbezit. Tijdens deze termijn mag er niet tot vervreemding worden overgegaan.

1.2.2. Erfgoedwet, Paragraaf 4.2./artikel 4.18. tot en met 4.20.

Advies bij vervreemding cultuurofgoed of verzameling

1.2.2.1. Advies door commissie van onafhankelijke deskundigen

Artikel 4.18. van de Erfgoedwet bepaalt dat burgemeester en wethouders een commissie van onafhankelijke deskundigen moeten inschakelen indien redelijkerwijs kan worden vermoed dat het cultuurofgoed of de verzameling, die het college beoogt te vervreemden, van bijzondere cultuurhistorische of wetenschappelijke betekenis en onvervangbaar en onmisbaar is voor het Nederlands cultuurbezit. En als vervreemding aan een andere partij dan de Staat, een provincie, een gemeente of een andere publiekrechtelijke rechtspersoon wordt overwogen. Deze commissie kan ook ingeschakeld worden als de ingediende zienswijzen op grond van artikel 4.17. van de Erfgoedwet daartoe aanleiding geven.

1.2.2.2. Grootte en samenstelling adviescommissie

Artikel 4.20. van de Erfgoedwet stelt dat de adviescommissie tenminste uit drie leden moet bestaan, de voorzitter inbegrepen. De deskundigheid betreft mede de specifieke eigenschappen van het cultuurofgoed of de verzameling waarover een advies wordt gevraagd. De leden mogen buiten het commissie-lidmaatschap geen andere werkzaamheden voor de gemeente verrichten. Ook anderszins mogen zij geen belangen of functies hebben waardoor hun onafhankelijkheid in het geding kan zijn.

1.2.2.3. Adviescommissie decentraal regelen: apart of integraal

Een gemeente kan ervoor kiezen om een aparte adviescommissie roerend cultureel erfgoed in leven te roepen zoals bedoeld in artikel 4.18. van de Erfgoedwet. U kunt er ook voor kiezen om deze te koppelen aan de bestaande gemeentelijke monumentencommissie, zoals bedoeld in artikel 15 van de Monumentenwet en de nieuwe VNG Model Erfgoedverordening 2016 artikel 17. In de lokale praktijk is de advisering over monumenten regelmatig binnen één commissie gekoppeld aan de advisering over welstand en/of omgevingskwaliteit. De toelichting bij artikel 8 van het nieuwe VNG Model 2016 beschrijft deze verschillende soorten commissies. De vorming van een brede erfgoedcommissie behoort eveneens tot de mogelijkheden. Dit komt ook nu al voor. Voorts bestaan er commissies die voor meerdere gemeenten adviseren.

1.2.2.4. Adviescommissie landelijk regelen: Toetsingscommissie Beschermwaardigheid

De Museumvereniging heeft de landelijke Toetsingscommissie Beschermwaardigheid in het leven geroepen. Deze bestaat uit twee vaste leden: een voorzitter/jurist en tweede lid met bestuurlijke ervaring en kennis van de museumsector. De commissie kan uitgebreid worden met drie onafhankelijke leden met specifieke deskundigheid gelet op te behandelen casus. De Stichting Museumregister voert het secretariaat. Met name bij het vervreemden van gemeentelijke cultuurgoederen of verzamelingen die in beheer zijn bij lokale musea kan het inschakelen van deze commissie overwogen worden. Maar, zoals gemeld, dit is wel gekoppeld aan beperkende museale voorwaarden.

1.2.3. Erfgoedwet, Paragraaf 4.2./artikel 4.21.

Verplichting om de minister te informeren

Indien het advies van de commissie van onafhankelijke deskundigen de strekking heeft dat het gemeentelijk cultuurgoed of de verzameling daadwerkelijk van landelijke betekenis is dan moeten burgemeester en wethouders op basis van artikel 4.21. van de Erfgoedwet dit melden aan de minister van OCW. Dit dient te gebeuren ten minste dertien weken voordat wordt overgegaan tot vervreemding van het erfgoed aan een niet-Nederlandse overheid of overheidsorgaan. De toelichting bij de Erfgoedwet verfijnt de exacte handelwijze. Hierin staat in essentie het volgende. 'Met het artikel 4.21. is gegarandeerd dat de minister van OCW wordt geïnformeerd als een gemeente (of provincie) besluit een cultuurgoed of verzameling te vervreemden waarvan is vastgesteld dat deze als onmisbaar en onvervangbaar voor het Nederlands cultuurbezit moet worden beschouwd. Naast een melding van het genomen besluit ontvangt de Minister het advies over het cultuurgoed of de verzameling zoals bedoeld in artikel 4.18. van de Erfgoedwet. Deze melding stelt de Minister van OCW in staat indien gewenst tijdig over te kunnen gaan tot vernietiging van het gemeentelijke besluit of tot aanwijzing als beschermd cultuurgoed of beschermde verzameling.' In het laatste geval zouden de paragrafen 3.2. en 4.1. van de Erfgoedwet van toepassing worden. Deze handelen over respectievelijk de aanwijzing en bescherming door het Rijk van een aangewezen cultuurgoed en verzameling.

1.2.4. Richtlijnen afstoting/vervreemding cultuurbezit

1.2.4.1. VNG Richtlijn Vervreemding Gemeentelijk Cultuurgoed 2016

Reeds in 1992 hebben wij u in samenwerking met het Rijk een Richtlijn voor het afstoten van een deel van het gemeentelijke cultuurbezit, zijnde kunstwerken uit de Beeldende Kunsten Regeling (BKR), doen toekomen. Deze is door veel gemeenten gehanteerd zonder juridische of andere bijzondere problemen. Voorts hebben wij meegewerkt aan de achtereenvolgende versies van de LAMO, de afstotingsleidraad van de Museumvereniging en haar voorgangers. Maar het financiële deel c.q. de aanwending van de afstotingsgelden louter voor nieuwe museale objecten hebben wij als VNG niet onderschreven. Omdat lokale overheden onze BKR-richtlijn breder toepasten hebben wij in 2012 een verbrede en geactualiseerde VNG-Richtlijn Afstoting Cultuurbezit gepubliceerd. Thans treedt per 1 juli 2016 de Erfgoedwet in werking, deze bevat zoals gemeld nieuwe bepalingen over de vervreemding van cultuurgoed door de overheden. Daarom ligt er nu een wederom geactualiseerde VNG-Richtlijn Vervreemding Gemeentelijk Cultuurgoed 2016 die

een stappenplan voor gemeentelijk handelen kent (bijlage 4). De benaming is aangepast aan de begrippen in de Erfgoedwet en voorkomt bovendien misverstanden met de afstotingsleidraad van de Museumvereniging.

1.2.4.2. Museumvereniging, Leidraad Afstoting Museale Objecten (LAMO) 2016

Met het oog op de Erfgoedwet heeft ook de Museumvereniging de afstotingscriteria voor haar leden geactualiseerd. Er is thans sprake van de LAMO 2016. De stappen komen in grote lijnen overeen met de VNG Richtlijn 2016. Een museum moet, als er geen subsidievoorwaarden of andere belemmerende bepalingen zijn, het voornemen om zijn cultuurbezit af te stoten gedurende twee maanden melden op de afstotingsdatabase van de Museumvereniging. Indien zich in deze periode geen ander Nederlands museum heeft gemeld dat het object wil overnemen, dan kan dit in principe afgestoten worden buiten de museale sector. Maar indien een object als mogelijk 'beschermwaardig' door het museum is aangemerkt, dan moet het in dat geval de landelijke Toetsingscommissie Beschermwaardigheid inschakelen. Indien deze commissie de beschermwaardigheid bevestigt dat dient het object in de Nederlandse museumsector te blijven. Lees verder: http://www.museumvereniging.nl/Portals/0/6-Publicaties/Bestanden/MV_LAMO_digitiaal%20dec%2015_def.pdf

1.2.5. Handreiking 'In samenspraak' met gespreksuggesties voor musea en gemeenten.

Veel waardevol erfgoed bevindt zich in musea, daarom bevat bijlage 5 de Handreiking 'In samenspraak. Suggesties voor het gesprek tussen musea en gemeenten' van de Museumvereniging, het Landelijk Contact (provinciale) Museumconsulenten en ons. Hierin staan alle aandachtspunten die aan de orde kunnen komen tussen in het overleg tussen een lokale overheid en een museale instelling. Musea doen het over het algemeen goed, de bezoekersaantallen stijgen, ze zijn belangrijk voor de identiteit van gemeenten en vormen een toeristische trekker. Maar dat gaat niet overal zomaar. De handreiking beoogt om een verbetering of optimalisering te bewerkstelligen. Het is een gespreksleidraad waarmee een museale organisatie beter zicht krijgt op de vraagstukken die voor de gemeente relevant zijn en waarmee een lokale overheid een duidelijker beeld krijgt van de impact van haar beleidsinspanningen op het reilen en zeilen van het museum. De antwoorden op de vragen in deze leidraad kunnen helpen om samen gericht na te denken over de toekomst en de positionering van het museum in de lokale samenleving. Daarbij horen ook de beslissingen over de cultuurgoederen en verzamelingen in het museum, die met name vanwege de nieuwe Erfgoedwet meer dan ooit adequaat gemotiveerd moeten zijn. Tevens bevat de publicatie best practices met name over plekken waar gemeenten en musea goed afstemmen om samen gemeenschappelijke doelen te bereiken.

De handreiking kent de volgende onderdelen:

1. Waarom: museum en omgeving.

Best practices: West-Fries Museum Hoorn en Huygens Museum Hofwijck Voorburg.

2. Wie: publiek en netwerk.

Best practices: Scheepvaartmuseum Amsterdam en van Gogh Museum Amsterdam.

3. Wat: collectie en programmering.

Best practices: Openluchtmuseum Arnhem en Project 'Zwerfkeien' van 6 instellingen.

4. Waar: in en buiten het gebouw.

Best practices: ARTtube van 15 instellingen en Museum Winterswijk.

5. Hoe: organisatie en financiën.

Best practices: Cobra Museum Amstelveen en Limburgs Museum&Museum Bommel van Dam/Venlo.

De publicatie bevat voorts twee in de lokale praktijk te benutten bijlagen:

1. De nieuwe, vereenvoudigde Museumnorm uit 2015.

De Museumvereniging en het Landelijk Contact Museumconsulenten hebben voor deze vereenvoudiging nauw samengewerkt met Museumregister Nederland. Uitgangspunten van de Museumnorm blijven de ICOM-definitie en de Ethische Code. In 17 punten komt de museumpraktijk van bedrijfsvoering, collectiebeheer en publiek aan de orde. De VNG, die al bij de vorige norm voor vereenvoudiging had gepleit, is geconsulteerd.

2. Model Meerjarenconvenant Museumbudgetsubsidie 20..-20.. gemeente A museum B
Dit model is in 2012 opgesteld door de Museumvereniging en de VNG en thans licht geactualiseerd.

De handreiking is officieel gepresenteerd bij een workshop tijdens de grote OCW-conferentie 'Cultuur in Beeld' van 14 december vorig jaar. Tevoren is deze geïntroduceerd bij het Netwerk Cultuurambtenaren van gemeenten tot 65.000 inwoners. De VNG heeft op 10 december jl. aan elke gemeente twee gedrukte exemplaren gezonden: een voor de wethouder en een voor de beleidsafdeling. Thans is de digitale versie bijgevoegd.

1.3. Overige ondersteuning en hulpmiddelen

1.3.1. Landelijk Contact (provinciale) Museumconsulenten

De museumconsulenten ondersteunen gemeenten en instellingen vaak ter plekke en altijd digitaal. De site www.museumconsulenten.nl kent dan ook handzame publicaties.

Zo is in 2014 de publicatie 'Bulkafstoting in musea' verschenen. Bij gemeenten kan er eveneens sprake zijn van bulkafstoot, zie ook onderdeel 1 artikel 2.1.2.

<http://www.museumconsulenten.nl/uw-museum/bedrijfsvoering/sluiting-van-het-museum/>

Een aantal museumconsulenten wil in 2016 provinciale of regionale bijeenkomsten organiseren over de onder onderdeel 1 artikel 2.5. genoemde museumhandreiking.

1.3.2. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) is een vraagbaak voor rijks erfgoedbeleid, www.cultureelerfgoed.nl. In 2016 komen er vijf nieuwe publicaties over de Erfgoedwet.

Er ligt al een RCE-handreiking uit 2013 over de waardering bij afstoting van cultuurgood 'Op de museale weegschaal. Collectiewaardering in zes stappen.', ook bruikbaar voor gemeenten in niet-museale situaties. De waarderingscriteria kennen vier hoofdgroepen. De eerste omvat de formele

kenmerken zoals herkomst, conditie en zeldzaamheid. De overige drie groepen criteria hebben betrekking op de domeinen cultuurhistorisch (de traditionele 'expertwaarden'), sociaal-maatschappelijk en gebruik. Ze zijn in principe gelijkwaardig, maar de gebruiker kan desgewenst zelf een hiërarchie aanbrengen. Om tot het cultureel erfgoed te worden gerekend, moet een object/cultuurgoed of (deel)collectie/verzameling overigens wel aan minstens één criterium uit de groep 'cultuurhistorisch' voldoen. Tevoren heeft de RCE een brede consultatie verzorgd, ook bij ons. De handreiking wordt derhalve thans breed gedragen.

<http://cultureelerfgoed.nl/publicaties/op-de-museale-weegschaal-collectiewaardering-in-zes-stappen>

Overigens kunt u ook nog de categorie-indeling van het Deltaplan Cultuurbehoud aanhouden, die overheden en instellingen decennia lang hebben gehanteerd. Categorie A en B werden gezien als respectievelijk de top en de subtop van het Nederlands cultuurgoed, C gold als ondersteunend aan de doelstelling van het museum en/of overheid en D als niet passend binnen de collectie, total loss e.d.

2. Veranderingen

2.1. Aanwijzing/instructie

2.1.1. Rijksinstructie i.p.v. aanwijzen beschermde stads- en dorpsgezichten

De aanwijzing door het Rijk van beschermde stads- en dorpsgezichten, zoals opgenomen in de Monumentenwet artikel 35, vervalt. In de praktijk blijft aanwijzing nog mogelijk tot de in werking treding van de Omgevingswet. De minister van OCW zegt hierover het volgende in de Memorie van Toelichting bij de Erfgoedwet: "In het omgevingsrecht is hier een passender instrument voor: de instructie. Op grond van de voorgestelde Omgevingswet wordt het mogelijk voor een Minister om voor de borging van nationale belangen in de fysieke leefomgeving een gemeente een instructie te geven. Die instructie omvat zowel het belang waar het om gaat als de te verrichten handelingen. De aanwijzing en bescherming van stads- en dorpsgezichten past goed in die procedure. De gemeente krijgt met de instructie namelijk de opdracht om in het omgevingsplan een beschermingsregime in te richten voor het gezicht."

Wij hebben ons verzet hiertegen tevergeefs verzet, omdat wij van oordeel zijn dat de Erfgoedwet dekkend moet zijn als het gaat om het aanwijzen van te beschermen erfgoed van landelijke betekenis. Daar horen stads- en dorpsgezichten ook bij. In artikel 2.27 van de Omgevingswet, die op 22 maart door de Eerste Kamer is aangenomen, is vermeld dat de instructieregels van het Rijk in ieder geval het cultureel erfgoed zullen betreffen. Dit wordt uitgewerkt in een Algemene Maatregel van Bestuur, die deze zomer ter inzage wordt gelegd.

2.1.2. Aanwijzen van ensembles

De minister van OCW kan op grond van paragraaf 3.3., artikel 3.13. tot en met 3.15., van de Erfgoedwet te beschermen ensembles aanwijzen: rijksmonumenten met cultuurgoederen. Dit kan aan de orde zijn bij kerken, kastelen e.d.

Diverse organisaties en wij hebben hiervoor gepleit. Wij allen constateren dat het vaak gebeurt dat een gebouw wordt aangemerkt als rijksmonument. Maar dat tegelijkertijd de eveneens waardevolle inboedel naar het buitenland verdwijnt, terwijl een museum en/of archief ter plekke of elders in ons land hiervoor belangstelling heeft. Dit is met name aan de orde bij religieus erfgoed. De rechtsbescherming van het roerende deel van het ensemble lijkt op grond van de nieuwe Erfgoedwet overigens toch nog wat zwak. Pas als de minister van OCW paragraaf 3.2., artikel 3.7. tot en met 3.12., Aanwijzing van cultuurofgoed en verzameling daarop ook van toepassing verklaart, dan is het echt beschermd.

2.2. Archeologie

2.2.1. Fonds of regeling i.p.v. specifieke uitkering excessieve opgravingskosten

De bepalingen over de tegemoetkoming van het Rijk aan gemeenten voor excessieve opgravingskosten op basis van de Monumentenwet artikel 34a vervallen. De minister van OCW geeft als reden aan dat men van rijkswege wettelijk heeft bepaald dat gemeenten bij een bestemmingsplan en per 2018 een omgevingsplan rekening moeten houden met cultuurhistorische waarden. Daarom is zij van oordeel dat gemeenten zodoende ook op eventuele kosten kunnen anticiperen. Bovendien is er volgens haar een compensatie in het gemeentefonds gekomen met daarbij de volgende extra toelichting in een Kamerbrief van 7 februari 2012:

"Beëindiging achtervangpositie van het Rijk

Ik laat het «verstoorder-betaalt» principe in stand evenals de wettelijke bepalingen omtrent schade-vergoedingen maar beëindig het beleid van het Rijk ten aanzien van de excessieve kosten. Dit past bij een heldere rolverdeling tussen rijk, gemeente en provincie. De excessieve kostenregeling was een onderdeel van de overgangssituatie van voor de invoering van de Wet archeologische monumentenzorg. Door middel van inbedding van de archeologie in de ruimtelijke ordening zijn gemeenten voorbereid op archeologische vondsten en is het vangnet van de rijksoverheid niet meer noodzakelijk.

De gemeenten zijn zowel beleidsmatig als financieel verantwoordelijk voor de keuzes die zij maken ten aanzien van erfgoedbehoud en andere belangen. Gemeenten ontvangen daarvoor sinds 2007 structureel € 6,35 miljoen bestuurslastenvergoeding en vanaf 2008 structureel € 1,25 miljoen extra tegemoetkoming excessieve kosten in het Gemeentefonds als gevolg van het toenmalig bestuursakkoord «Samen aan de slag»."

In de septembercirculaire gemeentefonds 2007 blad 24 staat dat het bedrag voor excessieve opgravingskosten per woonruimte wordt verdeeld. Dat betekent ongeveer € 0,17 per woonruimte per jaar. Een verwaarloosbaar bedrag gelet op de vaak hoge opgravingskosten. Wel kan een gemeente dit reserveren tot het moment dat een opgravingssituatie zich aandient. Overigens is de verstoorder als eerste aanspreekbaar op het betalen van de kosten. Er is geen norm voor de verdeling van de kosten tussen de verstoorder en de gemeenten.

De RCE heeft in het rapport 'Archeologie voor Gemeenten. Gemeentelijke praktijkvoorbeelden van compensatieregelingen.' uit 2013 laten zien hoe gemeenten in de praktijk hiermee omgaan. .

http://cultureelerfgoed.nl/sites/default/files/downloads/nieuws/rapport_compensatieregeling_def_0.pdf

Wij en ook andere organisaties hebben zich tegen het schrappen van artikel 34a van de Monumentenwet verzet. De Tweede Kamer heeft dat deels gehonoreerd. Zij heeft ervoor gezorgd dat er in 2016 een bedrag van € 250.000 wordt uitgetrokken ten behoeve van een fonds of subsidieregeling voor archeologie. Hier kunnen gemeenten aanspraak op maken voor het dekken van de extra kosten die samenhangen met de opgraving, wetenschappelijke uitwerking en publiekspresentatie van uitzonderlijke archeologische vondsten van (inter)nationaal belang. De verwachting is dat dit bedrag structureel zal worden. Het ministerie van OCW is thans doende met het uitwerken van diverse varianten. Aanhaking bij de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek/NWO is in dit kader een serieuze optie. Er is sprake van consultatie bij het Convent van Gemeentelijke Archeologen in Nederland en bij ons.

2.2.2. Archeologie-certificaat i.p.v. opgravingsvergunning

Paragraaf 3 c.q. de artikelen 45 tot en met 48 van de Monumentenwet vervallen. Dit betekent dat op basis van paragraaf 5.1., artikel 5.1. tot en met 5.6., van de Erfgoedwet de opgravingsvergunning wordt vervangen door een archeologie-certificaat. Dit is benodigd om cultureel erfgoed te mogen opsporen, onderzoeken of verwerven.

Wij waren geen voorstander hiervan. Met name gemeenten met een eigen archeologische opgravingsdienst, die kleine maar bewerkelijke opgravingen doen in de binnensteden, zijn bang dat de certificeringseisen te hoog zullen worden door toedoen van een aantal grote bedrijven. Daarmee komen hun diensten die vaak werken met veel ondersteunende medewerkers onder druk te staan. Het ministerie van OCW heeft ons onlangs bericht dat de eisen zullen handelen over opgraven, conserveren, documenteren en rapporteren. Daarnaast komen er protocollen voor een programma van eisen en een plan van aanpak. Voorts zal de minister van OCW in een algemene maatregel van bestuur enkele uitzonderingen opnemen. Hierbij denkt men aan onderzoek door universiteiten/ hogescholen en aan eenmalig in ons land opererende bedrijven van elders uit de EU met een erkend certificaat uit het eigen land. Ook vrijstellingen voor de inzet van amateurs op minder waardevolle terreinen en van burgers met metaaldetectoren worden nader gezien.

2.3. Museale cultuurgoederen van de Staat

De minister van OCW is in paragraaf 2.1., artikel 2.1. tot en met 2.7., van de Erfgoedwet aangewezen voor het beheer van alle museale cultuurgoederen van de Staat. Dat betekent dus ook voor die van de andere departementen. De bewindspersoon kan op grond van paragraaf 2.2., artikel 2.8. tot en met 2.1., vervolgens instellingen belasten met de zorg hiervoor: in de praktijk

vaak de rijksgesubsidieerde musea. De rijksmiddelen voor het beheer en voor de publiekgerichte/andere activiteiten bij deze instellingen worden losgekoppeld.

In de subsidieregeling Culturele Basisinfrastructuur 2017-2020 is dit in lid 3.26. als volgt verwoord: “De minister kan een instellingssubsidie verstrekken voor publieksactiviteiten en andere activiteiten – niet behorende tot beheer van de collectie in de zin van de Erfgoedwet – aan een instelling met als kernactiviteit het beheer van een collectie van cultureel erfgoed.”

Door gemeenten en provincies structureel gesubsidieerde musea zijn hiervan uitgezonderd.

Bij het subsidieplan cultuur 2013-2016 heeft het onderscheid tussen beheers- en publieksactiviteiten niet gunstig gewerkt. Enkele voor de gemeenten belangrijke museale instellingen kregen plotseling voor dit laatste geen rijksgeld meer. Wij memoreren: Huis Doorn, Slot Loevestein en Rijksmuseum Twenthe. Dit heeft na felle protesten van gemeenten en van ons geleid tot enige aanpassing. Thans wachten wij de ontwikkelingen af

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Voorzitter directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.

Aan de leden

Datum

30 september 2021

Kenmerk

TISA/U202100777

Lbr. 21/068

Telefoonnummer

070 373 8393

Bijlage(n)

3

Onderwerp

Wijziging VNG Model Erfgoedverordening 2016 i.v.m.
Omgevingswet

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Aanleiding

Naar verwachting treedt de Omgevingswet op 1 juli 2022 in werking. Deze wet heeft gevolgen voor de Erfgoedverordening, omdat de Erfgoedverordening ook regels bevat over de fysieke leefomgeving. Met ingang van 1 juli 2022 moet de Erfgoedverordening technisch zijn aangepast aan de Omgevingswet. In verband daarmee hebben wij de wettelijke grondslagen en formele verwijzingen in de Model Erfgoedverordening 2016 geactualiseerd, zodat vanaf juli 2022 doorgewerkt kan worden met de Erfgoedverordening.

Wat zijn de belangrijkste wijzigingen?

- *Verwijzingen naar wet- en regelgeving zijn aangepast.*
- *Definities zijn, waar nodig, aangepast of aangevuld.*
- *De grondslagen zijn aangepast.*
- *Archeologische monumentenzorg is van rechtswege onderdeel van het tijdelijk omgevingsplan:*

De wettelijke grondslag voor artikel 23 (facultatief) van de Model Erfgoedverordening 2016 vervalt bij inwerkingtreding van de Omgevingswet. Indien artikel 23 onderdeel uitmaakt van uw Erfgoedverordening, kan de werking daarvan na inwerkingtreding van de Omgevingswet uitsluitend behouden blijven door dit artikel één dag vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet in werking te laten treden. De gewijzigde verordening, met uitzondering van artikel 23, treedt dan in werking op de dag dat de Omgevingswet in werking treedt.

- *De gemeentelijke monumentencommissie wordt commissie op grond van artikel 17.9 Omgevingswet*: Artikel 8 van de Model Erfgoedverordening 2016 maakt mogelijk dat gewerkt kan worden met een bredere gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit. Op basis van artikel 17.9 van de Omgevingswet moet een gemeentelijke adviescommissie ingesteld worden die tot taak heeft te adviseren over de aanvragen om een omgevingsvergunning voor een rijksmonumentenactiviteit, voor zover het andere dan archeologische monumenten betreft. De gemeentelijke adviescommissie is geregeld in de [VNG Model Verordening op de gemeentelijke adviescommissie, zie Lbr. 20/067](#).

Overgangsfase Omgevingswet

Alle regels voor de fysieke leefomgeving moeten onder de Omgevingswet in het gemeentelijke omgevingsplan opgenomen worden. Zie ook: <https://vng.nl/publicaties/minimale-acties-omgevingswet>. Het stelsel van aanwijzing van gemeentelijke (archeologische) monumenten en stads- en dorpsgezichten en de bepalingen rond bodemverstoring en onderzoek in archeologische monumenten of gebieden waarin archeologische vondsten of waarden worden verwacht wijzigen hierdoor. De regels over archeologische monumentenzorg in de Erfgoedverordening maken bij inwerkingtreding van de Omgevingswet van rechtswege deel uit van het tijdelijk omgevingsplan. Er geldt een overgangsfase waarin de inhoudelijke aanpassing juridisch en beleidsmatig moet worden geregeld.

Gedurende de overgangsfase (tot 2030) moeten gemeenten regels over onroerend cultureel erfgoed die gekoppeld zijn aan een locatie, vanuit de Erfgoedverordening overbrengen naar het omgevingsplan. Let op: na de overgangsfase vervallen bij Koninklijk Besluit alle bepalingen uit de Erfgoedverordening die verplicht in het omgevingsplan moeten worden opgenomen.

Met het oog daarop kiezen wij voor een gefaseerde aanpak. De inhoudelijke aanpassing van de Model Erfgoedverordening verkeert nog in een inventariserend stadium. Later dit jaar informeren wij u hierover verder.

Wat betekent dit voor de ambtelijke organisatie?

Ik verzoek u om uw organisatie te informeren over de juridisch-technische wijzigingen, zodat de verantwoordelijke ambtenaren een voorstel tot (technische) wijziging van de Erfgoedverordening kunnen voorbereiden.

Inhoudelijke informatie over de integratie van delen van de Erfgoedverordening in het omgevingsplan is te vinden in de [Handreiking Verordeningen en het omgevingsplan](#) (december 2020).

De handreiking helpt bij het beslissen welke onderdelen uit verordeningen wel en niet worden opgenomen in het omgevingsplan. Voorbeelden van de wijze waarop regels in het omgevingsplan vormgegeven kunnen worden, zijn te vinden in de staalkaarten omgevingsplan.

Informatie

De geconsolideerde teksten van de VNG modellen (met de bijbehorende toelichtingen) zijn te raadplegen via [Kennishank Decentrale Regelgeving](#).

De VNG modelverordeningen (zonder de toelichtingen) staan ook in [Modellen Decentrale Regelgeving](#).

Voor vragen over deze ledenbrief kunt u terecht bij het Informatiecentrum van de VNG:
tel:070-373 8393 of e-mail: info@vng.nl

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr L.K. Geluk
Algemeen directeur

Bijlagen

Bijlage 1 - Was-wordt-tabel wijziging Model Erfgoedverordening 2016 (met korte artikelsgewijze toelichting). Deze kan desgewenst gebruikt worden voor de raadsvoordracht voor de wijziging van de verordening.

Bijlage 2 - Model Raadsbesluit wijziging Erfgoedverordening: Opgemaakt in Word 2.0 format (DROP) voor publicatie, zonder toelichting.

Bijlage 3 - Geconsolideerde tekst Model Erfgoedverordening 2016, met wijzigingen bijgehouden.